

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Prehistòria
Codi	100719
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	primer Curs
Horari	(link a la pàgina web del centre o titulació)
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres (l'aula apareixerà als horaris)
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Raquel Piqué/ Anna Gómez
Departament	Prehistòria
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Anna Gómez Bach
Departament	Prehistòria
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-111
Telèfon (*)	935814310
e-mail	anna.gomez@uab.cat
Horari de tutories	
Nom professor/a	Raquel Piqué

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari de tutories

3.- Prerequisites

(prerequisites oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

Sense prerequisites oficials

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura forma part de la matèria bàsica d'Història del Grau d'Arqueologia. La matèria té una perspectiva geogràfica i cronològica molt àmplia i compren des dels primers processos d'hominització fins a l'actualitat. L'especificitat de les fonts de coneixement, arqueològiques i documentals imprimeix un marcat caràcter interdisciplinari a les formes d'apropament a aquestes etapes del desenvolupament de la humanitat. Per aquesta raó, el principal objectiu de la matèria és que els estudiants coneguin els processos fonamentals de les etapes de la història, però que també puguin comprendre com s'han generat aquests coneixements així com que estiguin en condicions d'avaluar els diferents models interpretatius. Per altra banda es pretén emfatitzar la rellevància d'aquests processos socials i econòmics per a la comprensió de la situació actual del món. S'espera que els i les estudiants siguin capaços de comprendre fenòmens com per exemple la divisió sexual del treball, la discriminació social o l'origen de l'estat.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE.3 Contextualitzar els processos històrics i avaluar críticament les fonts i els models teòrics, en especial consideració a la prehistòria, el món antic i medieval. <i>CE: competències específiques ...)</i>
Resultats d'aprenentatge	CE3.1.Relacionar els processos claus de les etapes històriques CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics
Competència	CE7. Dominar i identificar la Història nacional pròpia i l'estructura diacrònica general del passat.
Resultats d'aprenentatge	CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn en el que vivim. CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat. CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics.
Competència	CT2. (CT: competències transversals)
Resultats d'aprenentatge	CT4.Reconeixer i posar en pràctica les següents habilitades per al treball en equip: compromís amb el mateix, hàbit de col·laboració, capacitat per a incorporar-se a la resolució de problemes. CT5.Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.

Competència CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

6.- Continguts de l'assignatura

BLOC 1. - El procés d'humanització. L'evolució humana i els seus protagonistes. Tecnologia, subsistència i organització social dels primers homínids

BLOC 2. – La humanitat moderna. El debat sobre l'origen i expansió dels humans moderns. Les colonitzacions prehistòriques. Tecnologia, organització social i subsistència de les societats caçadores - recol·lectores del Pleistocè mig i Superior.

BLOC 3. - La crisi del món paleolític i l'origen de la producció d'aliments. Les darreres societats caçadores - recol·lectores i les causes de les seves transformacions

BLOC 4.- Aparició de l'agricultura i ramaderia. Noves formes econòmiques. Caracterització social de les societats pageses.

BLOC 5.- Primeres societats agrícoles i ramaderes: Pròxim Orient, Amèrica, Sud-est-asiàtic. El neolític al Mediterrani i a l'Europa continental.

BLOC 6.- Aparició de les Societats Complexes.- Primeres ciutats i Primers estats a Síria – Mesopotàmia- Primeres Societats complexes a Europa: L'aparició de la Metal·lúrgia. El fenomen del Vas campaniforme.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

Activitats dirigides

Classes teòriques: classes magistrals amb suport TIC

Seminaris de discussió: discussió de textos i documents audiovisuals

Pràctiques: pràctiques de problemes i estudi dels materials arqueològics

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes	27	CE3.1.Relacionar els esdeveniments de les diverses etapes històriques. CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn social actual.
---------	----	---

Seminaris	12	CE3.2. Interpretar i analitzar críticament els diversos models teòrics. CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat. CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics. CT5.Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit des d'una perspectiva interdisciplinària.
pràctiques	6	CE6.1 Utilitzar els principals mètodes i tècniques de la investigació arqueològica. CE6.2 Relacionar els mètodes i les tècniques d'investigació arqueològica amb l'explicació històrica. CT5.Debatre a partir del coneixement adquirit en un context pluridisciplinar.

Supervisades

Visites a Museus	10	CE6.2 Relacionar els mètodes i tècniques d'investigació arqueològica amb l'explicació històrica. CT4.Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats pel treball en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
Tutories	5	CT5.Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.

Autònomes

Lectura i documentació	30	CE3.1.Relacionar les claus de les etapes històriques CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants actuals. CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics CTF2 Desenvolupar activitats d'aprenentatge autònom. CTF3 Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) como la informació distribuïda en internet.
Campus Virtual	13	CTF2 Desenvolupar habilitats de l'aprenentatge autònom. CTF3 Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) como en la informació distribuïda en internet.
Preparació treballs	30	CT4.Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats pel treball en equip: compromís amb el grup, hàbits de col·laboració, capacitat per

		respondre a la resolució de problemes. CT5. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en el marc d'un context interdisciplinar. CTF4 Organitzar el temps i els propis recursos entorn el treball: disseny i planificació dels objectius, les prioritats, els calendaris i els compromisos d'actuació. CTF5 Analitzar i sintetitzar la informació.
--	--	---

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

Les competències seran avaluades mitjançant: exàmens, treballs individuals i en grup, comentaris de text o de documentals i presentacions públiques.

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 mòduls:

- Mòdul de proves escrites, con un pes global del 60%.
- Mòdul de presentacions i discussions de textos a l'aula, amb un peso global del 25% .
- Mòdul d'entrega de treballs: en aquest mòdul s'avaluaran un o més treballs amb un pes global del 15%

La nota final serà la mitja de les diferents proves. Per superar l'assignatura s'ha d'assolir una puntuació de 5 en una escala de 10.

Es considerarà no presentat en el cas que l'estudiant no es presenti a cap de les proves

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENENTATGE

Avaluació de continguts	3	CE3.1.Relacionar els principals esdeveniments de les etapes històriques CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn actual.
Avaluació activitats supervisades	1,5	CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics. CE4.2 Analitzar críticament les societats del entorn històric immediat CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els diversos processos històrics.
Avaluació activitat Autònoma	3	CE3.1.Relacionar els principals esdeveniments de les etapes històriques CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn actual.

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFIA

MANUALS:

CELA CONDE, C.J., AYALA, F.J. 2001. *Senderos de la evolución humana*. Madrid: Alianza
LEWIN, R. 2000. *Evolucion humana. La más amplia perspectiva acerca de los orígenes de la humanidad*. Barcelona, Salvat
CABRERA, V.; F. BERNALDO DE QUIROS, M. MOLIST, P. AGUAYO, A. RUIZ. 1992. *Prehistoria. Manual de Historia Universal, vol. 1*. Ed. Historia 16, Madrid 1992;
CUNLIFFE, B. 1994. *Prehistoria de Europa*. Editorial Critica, 1994
G. VEGA, J. BERNABEU,, T. CHAPA, 2003. *La Prehistoria. Historia de España 3-er milenio*. Editorial Síntesis
BERNABEU, J.; AURA, E.; BADAL, E. 1993. *Al Oeste del Eden. Las primeras sociedades agrícolas en la Europa Mediterránea*. Madrid, Ed. Síntesis

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA

ALCINA FRANCH, J. (Coord) : *Diccionario de Arqueología*. Alianza Editorial, 1998
ARDREY, R. 1978. *La evolución del hombre: la hipótesis del cazador*. Madrid, Alianza Editorial.

- ARSUAGA FERRERAS, J. L. 1998. *La Especie elegida. La larga marcha de la evolución humana*. Madrid Temas de Hoy
- AURENCHE, O., KOZLOWSKI, K. 2003. *El Origen del neolítico en el Próximo Oriente: el paraíso perdido*. Barcelona: Editorial Ariel.
- BOYD, R.; SILK, J. B. 2001. *Cómo evolucionaron los humanos*. Barcelona, Ariel
- BUXÓ R. CRUELLES W. MOLIST M. 1991-1993 "Dossier: Agricultura: Orígens, adopció i desenvolupament" Revista COTA ZERO. Núm. 7 i 9.
- CAVALLI-SFORZA, L. i F. 1994. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona, Proa
- CAUWE, N.; DOLUKHANOV, P.; KOZLOWSKI, J.; VAN BERG, P.L. 2007: *Le néolithique en Europe*. Armand Colin.
- CHALINE, J. 1997. *Del simio al hombre. Una familia poco común*. Madrid, Akal
- CHAMPION, T.; GAMBLE, C.; SHENNAN, S.; WHITTLE, A. 1988. *Prehistoria de Europa*. Barcelona, Crítica
- COHEN, M.N. 1981. *La crisis alimentaria de la prehistoria*. Madrid, Alianza Universidad
- DENNELL, R. 1987. *Prehistoria económica de Europa*. Barcelona, Crítica
- DOMÍNGUEZ-RODRIGO, M. 1996. *En el principio de la humanidad*. Madrid, Síntesis
- DOMÍNGUEZ-RODRIGO, M. 1997. *El Primate excepcional. El origen de la conducta humana*. Barcelona, Ariel
- FIEDEL, S. J. 1996. *Prehistoria de América*. Crítica: Barcelona.
- G. DELIBES M. FERNANDEZ MIRANDA. 1993. *Los orígenes de la civilización. El calcolítico en el Viejo Mundo*. Madrid: Editorial Síntesis.
- GAMBLE, C. 1990. *El poblamiento paleolítico de Europa*. Barcelona, Crítica
- GAMBLE, C. 2001. *Las sociedades paleolíticas de Europa*. Barcelona, Ed. Ariel
- I. MONTERO 1999. *Arqueometalurgia en el mediterráneo*. Ediciones clásicas.
- JOHANSON, D. EDEY, M. 1993. *El Primer antepasado del hombre*. Barcelona, RBA
- KUPER, A. 1996. *El Primate elegido. Naturaleza humana y diversidad cultural*. Barcelona, Crítica
- LEAKEY, R. E. 1993. *La Formación de la humanidad*. Barcelona, RBA
- LEAKEY, R. E.; LEWIN, R. 1994. *Nuestros orígenes. En busca de lo que nos hace humanos*. Barcelona, Crítica.
- LEROI-GOURHAN, A. (Coord): *Dictionaire de la Préhistoire*. PUF. 1994
- LEWIN, R. 1994. *Evolución humana*. Barcelona, Salvat
- MARGUERON, M. 1998. *Los mesopotámicos*. Madrid.
- LIVERANI, M. 2006. *Uruk la primera ciudad*. Barcelona: Editorial Bellaterra,
- AUBET, Mª E. 2007. *Comercio y colonialismo en el Próximo Oriente antiguo*. Barcelona: Editorial Bellaterra,
- MOLIST, M., VICENT J.M., BUXÓ R, SAÑA M. 2002 "Dossier: El neolítico. La primera revolució al Mediterrani ». *Rev. l'Avenç*, num, 274..
- MOURE ROMANILLO, A., GONZÁLEZ MORALES, M. 1992. *La expansión de los cazadores*. Madrid: Síntesis.
- MOURE, A.; GONZALEZ, M.R. 1992. La expansión de los cazadores. Paleolítico Superior y Mesolítico en el Viejo Mundo. Madrid, Síntesis
- QUEROL, M. A. 1991. *De los primeros seres humanos*. Madrid, Síntesis
- RAMOS MUÑOZ, J. 1999. *Europa Prehistórica. Cazadores y Recolectores*. Madrid: Sílex
- REDMAN, CH.L. 1990. *Los orígenes de la civilización*. Barcelona: Crítica.
- REICHOLH, J.H. 2001. *La aparición del hombre*. Biblioteca de Bolsillo, Barcelona, Ed. Crítica
- STRINGER, C.; GAMBLE, C. 1996. *En busca de los Neandertales*. Barcelona, Ed. Crítica
- TATTERSALL, I. 1998. *Fer-se humà. La singularitat de l'home i l'evolució*. Barcelona, Edicions 62
- V. LULL, MICO, R. 2007. *Arqueologia del Origen del Estado: Las teorías*. Barcelona: Editorial Bellaterra,

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE